

Scenariusz warsztatów z Edukacji Globalnej „Wysokie koszty niskich cen”

Osoba prowadząca (OP)	Kinga Karp
Miejsce, data	Październik, listopad 2013, gimnazja z powiatu zgierskiego
Cel ogólny szkolenia:	OU mają świadomość istnienia łańcucha zależności społeczno-ekonomiczno-środowiskowych w procesie produkowania, transportowania, dystrybucji i konsumowania dóbr materialnych (odzież, sprzęt elektroniczny) i żywności oraz planują zmiany w podejściu do konsumpcji własnym oraz swojej rodziny.
Cele szczegółowe:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie świadomości na temat tego skąd pochodzą i w jakich warunkach produkowane są noszone przez nie ubrania i używana elektronika/ 2. Zwiększenie świadomości na temat tego, w jakich warunkach i przy jakim wpływie na środowisko produkowane są artykuły spożywcze ze szczególnym naciskiem na koszty produkcji mięsa i wyrobów od-zwierzęcych. 3. Uświadomienie dzieci nt. tego, w jaki sposób i jakim kosztem obniżane są ceny produktów dostępnych w Polsce - pokazanie dzieciom dróg alternatywnych – możliwości nabywania produktów wytwarzanych etycznie, oszczędzania w sposób inny niż przez cięcie kosztów produkcji. 4. Wzrost motywacji wśród dzieci do wprowadzania zmian w domach, przekazywania zdobytej wiedzy dalej – rodzicom, rówieśnikom, nauczycielom.
Chronologia układu treści	<p>MODUŁ 0 Powitanie, przedstawienie, cele spotkania, zasady współpracy</p> <p>MODUŁ I Produkcja odzieży i gadżetów elektronicznych – cena a etyka produkcji</p> <p>MODUŁ II Skąd pochodzi żywność? Chów przemysłowy. Informacje na opakowaniach.</p> <p>MODUŁ III Co ja mogę zrobić dla środowiska? – planowanie zmian w nawykach zakupowych.</p> <p>MODUŁ IV Zakończenie, ankiety ewaluacyjne</p>

Materiały: tablica, kolorowe kredy, magnesy, pisaki, kartki A4, rzutnik, laptop, ankiety początkowe i końcowe, taśma malarska, markery, post-it, flip z celami i programem, flip z zasadami, Zał. 1 i 2 z publ_538, Prezentacja PPT z publ_447, flip z nazwami metali, Mapa świata i magnesy-znaczniki, Historia Gilberta dla OU z pytaniami z publ_517, plansze z napisem: „Zgadzam się”, „Nie zgadzam się”, „Trudno powiedzieć”, Plansza z danymi

liczbowymi dot. wpływu chowu przemysłowego na środowisko, stanowiska WHO w sprawie diet wege, publ_452 (str 29 i 36), publ_445 (str.33-38), publ_452 (str. 47-48)

Czas	Materiały	Opis aktywności
20 min		<p style="text-align: center;">Moduł 0 – Wprowadzenie</p> <p>Cele modułu: Poznanie się OU i OP, budowanie kontaktu i atmosfery sprzyjającej wzrostowi poczucia bezpieczeństwa i aktywności, zdiagnozowanie dotychczasowego poziomu wiedzy z zakresu edukacji globalnej.</p>
2 min		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Powitanie i przedstawienie się OP oraz wprowadzenie do warsztatu
5 min	arkusze ankiet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wypełnienie ankiety wstępnej
	taśma malarska, markery	<ul style="list-style-type: none"> • Zrobienie wizytówek przez OU (w czasie przechodzenia przez kolejne punkty)
3 min	flip z celami i programem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prezentowanie celów i programu warsztatu
10 min	flip z zasadami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ustalenie zasad współpracy (do zaprezentowanych OU dodają swoje)
80 min		<p style="text-align: center;">Moduł I – Produkcja odzieży i gadżetów elektronicznych – cena a etyka produkcji</p> <p>Cele modułu: OU rozumieją złożoność i zależności w łańcuchu dostaw zglobalizowanego przemysłu odzieży i elektroniki. Znają podstawowe problemy społeczne i środowiskowe w nim występujące. Rozumieją przyczyny i konsekwencje obniżania kosztów produkcji. Potrafią ocenić sytuację osób pracujących dla tego przemysłu w krajach globalnego południa.</p>
25 min	Zał. 1 i 2 z publ_538	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ćwiczenie z metkami i aplikacją na smartfona <ol style="list-style-type: none"> 1. Poproś OU, aby obejrzały swoje metki na ubraniach i ich komponentach. Jeśli mają kody kreskowe, skorzystajcie z aplikacji na smartfona odczytującej dane z metki (kraj produkcji, kraj rejestracji firmy). Pojawiające się kraje zapisuj na tablicy. 2. Zapytaj OU, co wynika z faktu, że ubrania produkuje się w tak wielu, i akurat w tych konkretnych krajach? (Zapewne będą to m.in. Chiny, Bangladesz, Indie itp.). 3. Rozłóż na środku pociętą koszulkę wg wzoru podanego w publikacji „Zależności Globalne” (fragmenty różnej wielkości odpowiadające podziałowi kosztów produkcji), poproś uczniów o dopasowanie do fragmentów koszulki karteczek, na których widnieją różne koszty produkcji (Zał. nr 2). 4. Zaprezentuj odpowiednie wartości (Zał. nr 1) rozpoczynając dyskusję o przyczynach takiego, a nie innego podziału kosztów: <ul style="list-style-type: none"> - Co oznacza dla pracowników i pracownic fakt, że dostają tak niskie pensje? Czy zaspokajają to ich podstawowe potrzeby? - Dlaczego osoby godzą się na tak niskie pensje? W jakich warunkach muszą pracować? - Jaki procent zysku byłby bardziej sprawiedliwy? 5. Jeśli wystarczy czasu, możesz zilustrować dyskusję fragmentem prezentacji „Kupuj odpowiedzialnie”.
	Prezentacja z publ_447	

10 min		PRZERWA
30 min	flip z nazwami metali Mapa świata i magnesy-znaczniki Historia Gilberta dla OU z pytaniami z publ_517	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cwiczenie „Zależymy od siebie nawzajem” <ol style="list-style-type: none"> 1. Pokaż OU flip z nazwami surowców potrzebnych do produkcji telefonu komórkowego. Są to: złoto, miedź, kobalt, tantal, nikiel, cyna, platyna. 2. Zapytaj uczniów, jakich sprzętów elektronicznych dzisiaj używali; spiszcie je wszystkie na tablicy. Zapytaj, w jakich krajach zostały one, ich zdaniem, wyprodukowane. Zaznacz na mapie świata kraje wymienione przez klasę. 3. Zaprezentuj plakat z listą surowców potrzebnych do produkcji telefonu komórkowego. Zapytaj, czy OU domyślają się, z jakich regionów pochodzą poszczególne surowce wykorzystywane w procesie produkcji. Jeśli pojawią się jakieś odpowiedzi, zapisz je na tablicy. 4. Rozdaj uczniom opis historii Gilberta. Poproś ich o zapoznanie się z tekstem i samodzielne udzielenie odpowiedzi na pierwsze pytanie. Następnie poproś uczennice i uczniów o dobranie się w pary (np. w ławkach) i udzielenie wspólnej odpowiedzi na pytanie drugie i trzecie. Po kilku minutach poproś kilka par o zaprezentowanie ich odpowiedzi. 5. Wspólnie z klasą naszkicuj schemat, który pokazuje proces wydobywania surowców, ich przetwarzania, produkcji elektroniki, transportu, sprzedaży detalicznej i wykorzystania przez konsumentów w Polsce. Zanotuj na tablicy wymienione przez uczniów osoby zaangażowane w proces produkcji. 6. Poinformuj OU, że przedstawiony łańcuch produkcji jest jednym z przykładów globalnych współzależności, czyli sytuacji, w której ludzie z różnych regionów świata są ze sobą blisko powiązani i wzajemnie od siebie zależą. Zwróć uwagę na to, że każde z ogniw jest niezbędne – telefon komórkowy nie powstałby bez zaangażowania każdego z nich. Jednocześnie warunki życia tych osób są skrajnie różne. Różnice widać nawet pomiędzy losem górnika wydobywającego kobalt w Kongu a sytuacją kierowcy, który przewozi surowiec do RPA. 7. Zadaj uczniom i uczennicom następujące pytania: Jak oceniasz sytuację tych osób? Z czego wynika tak różne ich położenie? Czy takie różnice są sprawiedliwe?
10 min	Plansze z napisem: Zgadzam się, Nie zgadzam się, Trudno powiedzieć.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ćwiczenie "Jestem za czy przeciw niskim cenom?" <ol style="list-style-type: none"> 1. Naklej w różnych miejscach sali plansze z napisem: Zgadzam się, Nie zgadzam się, Trudno powiedzieć. 2. Czytaj po kolei stwierdzenia, do których OU muszą ustosunkować się stając w odpowiednim miejscu sali. Po każdym ustawieniu dopytaj chętnych, dlaczego z czymś się zgadzają bądź nie: <ul style="list-style-type: none"> - Wszyscy ludzie zaangażowani w proces produkcji odzieży i sprzętu elektronicznego powinni zarabiać podobnie. - Różnice w warunkach życia i płacach ludzi zaangażowanych w proces produkcji sprzętu i ubrań są naturalne, żyjemy przecież w innych krajach. - Prawa wszystkich osób uczestniczących w łańcuchu produkcji i dostawa powinni móc pracować w godnych warunkach i za sprawiedliwe wynagrodzenie. - Jako konsument/-ka chciał(a)bym zmienić tę niesprawiedliwą sytuację.
5		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ćwiczenie „Jak być modnym/modną i nie szkodzić?” Zróbcie z OU burzę mózgow na ten temat, zapisując sposoby minimalizowania szkód producentów, pracowników fabryk czy plantacji i

min		środowiska na tablicy. Mogą to być np.: ograniczenie kupowania nowych rzeczy, kupowanie odzieży używanej, oddawanie sprzętów i ubrań potrzebującym itp.
10 min		PRZERWA
45 min		Moduł II – Skąd pochodzi żywność? Chów przemysłowy. Informacje na opakowaniach. Cele modułu: OU mają świadomość tego, w jakich warunkach i przy jakim wpływie na środowisko produkowane są artykuły spożywcze ze szczególnym naciskiem na koszty produkcji mięsa i wyrobów od-zwierzęcych.
5 min	Prezentacja z publ_447	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wstęp <ol style="list-style-type: none"> 1. OP pokazuje slajd z bananem z publ_ 447 wyjaśniając, że ten sam podział kosztów, co w przypadku ubrań, dotyczy często żywności. Często kupując coś, a potem to jedząc, nie zastanawiamy się, skąd wzięło się to jedzenie, jaką drogę przebyło i czy zostało wyprodukowane czy wyhodowane w etycznych warunkach. 2. Zapytaj się uczniów, ile wiedzą o hodowli zwierząt gospodarskich: gdzie się ona odbywa i w jakich warunkach.
25 min	Plansza z danymi liczbowymi dot. wpływu chowu przemysłowego na środowisko publ_445	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fragment filmu „Samsara” z dyskusją <ol style="list-style-type: none"> 1. Po projekcji zapytaj, czy ich wyobrażenia o hodowli zwierząt pokrywają się ze stanem faktycznym. Poprowadź krótką dyskusję na temat tego, jak wygląda chów przemysłowy i jakie to ma znaczenie w odniesieniu do cen mięsa, jaj i nabiału. 2. Zapytaj OU czy znają alternatywy dla hodowli przemysłowych, jakie są w nich ceny i czy warto zapłacić więcej za dobrostan zwierząt. 3. Zaprezentuj planszę z danymi liczbowymi dot. wpływu chowu przemysłowego na środowisko. 4. Zaprezentuj informacje o rodzajach jaj i chowu kur niosek, publ_445, str 53. Zapytaj OU co mogą zrobić, by w ich okolicznych sklepach pojawiły się „etyczne” jaja, mięso czy nabiał. Skłoń do refleksji nad własnymi wyborami przy zakupach.
15 min	stanowiska WHO w sprawie diet wege	<ul style="list-style-type: none"> • Różne diety i Food Miles <ol style="list-style-type: none"> 1. Prawdopodobnie już wcześniej pojawiły się w dyskusji nazwy różnych diet, które w różnym stopniu wykluczają mięso i produkty odzwierzęce. Wypiszcie na tablicy nazwy tych diet, dojaśnij różnice między nimi. 2. Jeśli OU mają podejrzenia, że któraś z tych diet może szkodzić zdrowiu, daj ochotnikom/ochotniczkom do przeczytania na głos stanowiska WHO w sprawie wegetarianizmu i weganizmu. 3. Jeśli wystarczy czasu zapytaj, czy OU spotkały się z określeniem FOOD MILES i co ono oznacza. Krótko wyjaśnij i zapytaj OU, co one mogą zrobić, żeby ograniczyć food miles. Propozycje uczniów zapisz na tablicy.
10 min		PRZERWA
30 min		Moduł III – Co ja mogę zrobić dla środowiska? – planowanie zmian w nawykach zakupowych Cele modułu: OU pogłębiają refleksję nad własnymi wyborami konsumenckimi, planują zmiany we własnych nawykach i w nawykach rodziny. Dowiadują się, jakich symbolów szukać na opakowaniach, aby ich zakupy były przyjazne środowisku.

15 min	publ_452	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ćwiczenie „A ty jak myślisz?” <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozdaj przygotowane karty pracy dla tego scenariusza w publ_452, str. 36. Poproś OU, by ustosunkowały się do wymienionych w karcie pracy zdań, odpowiednio zaznaczając: „tak”, „nie”, „nie mam zdania”. 2. Po zakończeniu pracy indywidualnej, młodzież dobiera się w czwórki. Wyznaczamy czas (10 minut). Zadaniem OU jest porównać i przedyskutować swoje wybory szczególnie, jeśli się one różnią. Za pomocą argumentów przekonują kolegów i koleżanki o odmiennych poglądach do swoich racji.
15 min	publ_452 Prezentacja z publ_447 oraz publ_445 str. 33-38, publ_452 str. 47-48	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ćwiczenie „W trosce o środowisko” <ol style="list-style-type: none"> 1. OU dostają kartki z Kodeksem Dobrych Zakupów (publ_452, str.43). Po drugiej stronie są zdania do dokończenia – OU mają za zadanie dokończyć je w taki sposób, by wykazać swoją chęć zmiany nawyków żywieniowych/konsumenckich (własnych i całej rodziny) w celu przeciwdziałania zjawiskom omawianym na zajęciach, a związanych z wyzyskiem pracowników oraz zwierząt i z zanieczyszczeniem środowiska. Mają na to 5 minut. 2. Poproś kilka osób chętnych o odczytanie poszczególnych zdań. 3. Prezentacja symboli ekologicznych pojawiających się na opakowaniach.
15 min		Moduł IV – Zakończenie
		Cele modułu: Podsumowanie zdobytej wiedzy i refleksji. Ewaluacja przyrostu wiedzy OU.
15 min	Ankiety ewaluacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podsumowanie warsztatu w kilku zdaniach ▪ Wypełnienie ankiet ewaluacyjnych